DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS PAŠVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

VOL. I. (METAI I.) WILKES-BARRE, PA., GRUODŽIO (DEC.) 30 D. 1909 M. No. 24.

ENTERED AS SECOND--CLASS MATTER AUGUST 21st, 1909, AT THE POST OFFICE AT WILKES-BARRE, PA., UNDER THE ACT OF MARCH 3, 1897

Pasiilgimas Lietuvos.

Griaudu, liudna šioj šalelėj,
Svetimoj darbuoties.
Nenorėčiau ik senatvei
Čia duona naudoties.

Kad tik Dievas man padėtų
Tukstantį surinkti,
Tad norėčiau kuogreičiausiai
Iš šios šalies dingti.

Kiekvienas čia mus išnaudoja
Ir šnairiai tik žiuri,
Čia už nieką mus' lietuvį
Svetimieji turi.

Jei anglų kalbos nemoki,
Menką darbą gausi,
O jeigu kantrus nebusi,
Tai ir to paliausi.

Čia teisingas yra tasis,
Ką pinigus turi,
Į dorybes ir nuopelnus
Beveik nieks nežiuri.

Jeigu nori pabrikėlyj
Kokį darbą gauti,
Tad mokesties šešių dienų
Turi tu paliauti,

Nes už darbą, kad jį gautum,
Turi užmokėti,
Jei nenori per savaites
Nuo bado kentėti.

O ir darbą net turėdams
Ir-gi nukentėsi,
Jei iš kiekvienos savaitės
"Bosams" nepridėsi.

Kurį vakarą jei linksmai
Da paulevosi,
Žinok tikrai, kad rytojuj
Jau darbą nustosi.

Paims tave 'policmonai,"
Kaipo kokią avį,
Ir paleis tik ant rytojaus,
Penkinę išgavę.

Nors Amerikoj yr svietas
Mokytas, turtingas,
Bet-gi mus' brangioj Lietuvoj
Yr labiau doringas.

Tai-gi kad palaimint' Dievas.
Tukstantį surinkti,
Tad norėčiau kuogreičiausiai
Iš šio krašto dingti.

Juozapas Žiedelis.

NAUJIEJI METAI.

Lekcija. — Tit.. II, 11—15. — Nes pasirodė Dievo musų Išganytojo malonė visiems žmonėms,mokinanti mus idant išsižadėję nedievobaimingumo ir svietiškų pageidimų blaivai, dievobaimingai ir teisiai gyventumime šiame sviete, laukdami palaimintos vilties, ir atėjimo garbės didžiojo Dievo ir musų Išganytojo Jezaus Kristaus, kursai pats save išdavė už mus, idant mus atpirktų nuo visokios piktybės ir apvalytų sau patinkamus žmones, gerų darbų sekiotojus. Tai sakyk ir prie to ragink.

Evangelija. — Luk., II, 21. — O kad išsipildė aštuonios dienos, idant apipiaustytų vaikelį, pramintas yra jo vardas Jezus, kursai buvo aniuolo pramintas, pirmneg žyvate pradėtas.

NEDĖLA PO NAUJŲ METŲ.

Lekcija. — Gal. IV, 1—7. — Broliai: Kol tėvainis yra vaiku, nieku nesiskiria nuo tarno, nors yra ponu ant visko, bet yra po globėjais ir valdytojais iki laikui, kurį tėvas yra paskyręs. Taipo ir męs, kadą buvome vaikais, buvome pradžioje svieto mokslo tarnais. Bet kada atėjo laiko išsipildymas, nusiuntė Dievas savo Sunų, sutverta iš moteriškės, sutvertą pagal įstatymą: idant tuos, kurie buvo po įstatymu, atpirktų, idant apturėtumime priėmimą už sunus. O jog esate sunumis: nusiuntė Dievas savo Sunaus dvasią į jusų širdis, šaukiančią: Abba, Tėve! O taip jau nėra vergu, bet sunum, o jei sunum, tai ir tėvainiu per Dievą.

Evangelija. — Mat., II, 19—23. — Numirus Herodui, štai Viešpaties aniuolas pasirodė per miegą Juozapui Aigypte, tardamas: Kelkis, o imk vaikelį ir jo motiną, o eik į Izraeliaus žemę, nes numirė kurie ieškojo vaikelio dušios. Kursai, atsikėlęs, paėmė vaikelį ir jo motiną ir atėjo į Izraeliaus žemę. Bet išgirdęs, jog Archelajus viešpatavo Judos žemėje savo tėvo Herodo vietoje, bijojosi tenai eiti, o persergetas miege, nuėjo į Galilejos šalis. Ir atėjęs, gyveno mieste, kursai vadinosi Nazaret, idant išsipildytų, kas yra pranašo pasakyta, jog Nazariečiu bus vadintas.

Nauji Metai.

Štai ir praslinko, kaipo šešelis, viens metas mūsų gyvenime. Kaip jis greit praėjo! Vakar rodžias tik prasidėjo ir štai jau pasibaigė. Taip greit praeis ir šis, naujas, ir visi kiti mūsų gyvenimo metai.

Kiekviens, rimtai savo reikalus vedantis žmogus, apsiskaito prie galo metų su įeigomis ir išlaidomis, su pelnu ir nuostoliu, kad ateinančiame mete klaidų apsisaugoti, o daugiau pelno ir jį išmintingiau sunaudoti.

Kiekvienam katalikui, pabaigus metus, reikia rimtai apsiskaityti su sąžine; ar tinkamai vartojo jam Dievo duotus talentus: Dievo garbei, artimo naudai ir savo išganymui? Ar jų nenaudingai neužkasė, o kas blogiau, nesunaudojo nuodemei?....

Ateitis — paslaptis! Męs nežinome, k ą da šis metas mums atneš? Gal Augščiausias gyvenimo Davėjas jau šį metą nuo ne vieno pareikalaus atskaitos iš talentų? Tad laikas su sąžine apsiskaityti!....

* * *

Pradedant kiekvieną Naują Metą šiame amžiuje, męs katalikai atminti privalome, kad dvidešimtasis amžius viešai ir iškilmingiausiu budu pašvęstas Popiežiaus Leono XIII, "Jezui Kristui mūsų Išganytojui."

Dešimtis metų atgal, Senelis Popiežius davė įsakymą, ir kaip svietas platus, nuo Kantono iki San Franciškui ir nuo Kairo iki Petrapilei, vos laikrodis išmušė dvyliktą nakties, prasidėjo iškilmingos šv. Mišios, pašventimui prasidėjusio amžiaus. Kas apskaitys minias, kurios tada atlikę išpažintį, priėjo pre komunijos, ir milijonus širdžių, kurios, laike šv. Mišių, pakilo prie Avinėlio, visų Karaliaus? Įstabi tai buvo ir vienintėlė mūsų gyvenime Naujų Metų naktis!....

Neužilgio, mirus Šv. Tėvui Leonui XIII, jojo įpėdinis Popiežius Pijus X, kaipo tolimesniai pradėtojo darbo sekai, savo obalsiu aprinko: "Restaurare omnia in Christo," — "Atitaisyti viską Kristuje."

Tie Augščiausiojo mūsų Ganytojo žodžiai tebūnie ir "Draugui" Naujų Metų obalsiu. Teveda jis Amerikos Lietuvius į krikščioniškąjį gyvenimą, į krikščioniškąjį apšvietimą ir dorybes.

NAUJIEMS METAMS PASIRĮŽIMAI.

1. Daryk gerai kiekvienam.
2. Nekalbėk apie nieką blogai.
3. Norint pradėti ką svarbaus, pirma gerai apmąstyk.
4. Buk kurčiu ir nebiliu, kada rūstybė keliasi tavo širdyje.
5. Niekad neatsisakyk patarnauti, kada gali.
6. Gelbėk esančius reikale.
7. Netruk išpažinti savo kaltes.
8. Buk kantrus su visais.
9. Netrauk kitų, į diskusijas.
10. Niekad netikėk pasakoms tų, kurie myli kritikuoti.

1910 METAI.

Savo metus skaitome nuo Kristaus gimimo. Tokį skaitliavimą įvedė šeštame šimtmetyje vienuolis, vardu Dionyzijus Exiuus (Mažasai), kursai apskaitė, kad Jezus atėjo ant svieto 753 metuose nuo miesto Rymo įkurimo ir kad, tokiu budu, krikščioniškoji era prasidėjo nuo 754 metų.

Bet Dionyzijus padarė klaidą. Žinome iš evangelijos, kad Kristus gimė, kuomet karalius Herodas buvo dar gyvas; žinome, kad Juozapas turėjo pabėgti į Aigyptą su Marija ir Kudikėliu, ir kad sugrįžo į Nazaretą tik Herodui numirus. Štai jeigu Dionyzijus butų teisingai pažymėjęs Kristaus gimimo metus, tad Herodas butų miręs 4 metais prieš Kristaus gimimą. Kitos aplinkybės, kaip paminėtasis evangelijoje visutinis surašas, verčia pripažinti, jog Kristus gimė pirmiau, nekaip rodo Dionyzijus. Tertulijanas ir Irenėjus nurodo 2 ar 3 metus pirmiau, bet greičiausiai Kristus yra gimęs 7 metais pirmiau, nekaip męs skaitome paskui Dionyzijų.

Šiaip ar taip, vis dėlto pradedame naujus metus. Tuose naujuose metuose velijame, kad užviešpatautų romybė: kad išnyktų pavydai, karės, prispaudimai, neapykantos sėjimai. Romybė ir tvarka yra pirmutiniais ir tvirčiausiais visokios pražangos pamatai. Tai-gi velijame romybės ir tvarkos pasauliniuose ir dvasiškuose žmonių reikaluose. Lai romybė — toji romybė, kurią žadėjo žmonėms Kristus — viešpatauja savytarpiniuose santikiuose viešpatijų su viešpatijomis, tautų su tautomis, žmonių su žmonėmis! Velijame, kad šiais naujais metais nebutų bedarbės, straikų, bado, nelaimių. Trokštame, kad visi butų sotųs, užganėdinti, dori ir pilni gero noro.

Laimingų Naujų Metų!

IŠ LIETUVOS.

Nauji vyskupai.

Iš įtikėtinų šaltinių gauname žinią, jog seniau paduotasai naujų vyskupų sąrašas liko kiek tiek perkeistas. Skiriami šie žmonės, apie kuriuos maža ką begalima abejoti, nes tarybos tarp Rymo ir Peterburgo esą jau pabaigtos.

1. Arcivysupas Simonas — Mogylevo Arcivyskupu.
2. Pralotas Kliučinskis — Mogylevo Suffraganu.
3. Vilniaus vyskupas baronas von der Roppas — Sandomieriaus vyskupu.
4. Vyskupas Ciepliakas — Kelčių vyskupu.
5. Vyskupas Cirtautas — Kauno vyskupu.
6. Vyskupas Karosas — Kauno suffraganu.
7. Apašt. Vikaras Michalkevičius — Vilniaus vyskupu.
8. Konauninkas Prapuolenis — Vilniaus suffraganu.
9. Konauninkas Maculevičius — Seinų vyskupu.
10. Pralotas Myk. Liorentavičius (dabar Čenstakave Šv. Barboros bažn. klebonas)—Seinų suffraganu.
11. Pralotas Žarnoveckis — Žitomieriaus suffraganu.
12. Pralotas Maks — Vlockausko suffraganu.
13. Kon. Justinas Pranaitis — būsimosios Omsko dijecezijos vyskupu.

Paskyrimai, duok Dieve, kad įvyktų, patenkina lygiai lietuvius, lygiai lenkus.

„V-tis."

Kantaučiai, Telšių apskr. Bernotavo valsčiaus Kantaučių dvaras, 60 valakų žemės, pirmiau ponų Šiukštų nuosavybė, paskui buvo patekęs rankosna vokietės baronienės Heiking, praeitą gi pavasarį liko parduotas bankui. Bankas šią vasarą atsiuntė Kantaučiuosna ypatingą komisiją su keliais matininkais ir sykiu atvarė gaują paselencų "burliokų". Iš pradžių banko valdininkai, prašant vietiniams žmonėmes, žadėjo ir jiems žemės duoti; bet paskui paaiškėjo, kad tai buvo tiktai tuščias žmonių vyliojimas, nes tik vienam mažažemiui Skujinės Jašinskiui sklypelį žemės pridėjo, o kita visa ateiviams dalina. Labiausiai keistame padėjime pasilieka vietiniai nuomininkai su savo šeimynomis: jiems pavasarį prisieis, išsipardavus ūkio rakandus, kur nors keliauti uždarbių ieškoti.

Nuo šios vasaros abelnai keistą išvaizdą įgavo mūsų Kantaučių bažnyčia, kuri stovėdama Kantaučių dvaro žemės viduryje, išvisų pusių liko apsupta kitatikių ateivių kolionijoms.

„Viltis".

Drukšė Drisvetai, Ežerėnų apskr. Drukšės valsčiaus pono Zarembos dvaras šią vasarą liko banko išdalintas senatikiams. Vienas tiktai katalikas N. Raginskas gavo keletą dešimtinių žemės.

„Viltis".

Punia, Trakų ap. Šią vasarą vyresnybė pasiuntė mokytą agronomą J. Masiulį, narį Trakų komisijos žemei tvarkyti, kad pamokytų puniškius. Bet šių retas tepasinaudoja. Sako:"Kad pinigų turečiau, ūkininkauti ir pats mokėčiau. Moko jis į aštuonias dalis lauką išskirstyti, trąšų pirkies, o aš teturiu dvi dešimtini ir tokių palei Punią labai daug, pinigų trašoms pirkti vėl neduos." Žmonės čia dar nieko nesupranta, nieko neskaitydami.

Per Punelės upę prieš trejus metus buvo tiltas ant kelio pro kapines į Alytų. Gubernatorius, važiuodamas vienasėdžių ištirti, pamatė, kad tiltas silpnokas ir liepė nugriauti. Žadėjo mūro tiltą; sako ir valsčiaus pinigai esą sudėti. Bet jau praėjo treji metai, o kas prižadėta—vis dar neištesėta. Turime kankinties per laidotuves ir javų vežimą. Dažnai ir susivėluojame su javų vežimu.

„Viltis".

Kėdainiai, Kauno pas. Ponas Adam'as Platt'as, Kėdainių miestelio gyventojas, perskaitęs No. 224 "Goniec'o Wilenskio" vertimą p. Maldininko korespondencijos "Viltyje" apie apverktiną apleidimą ir stovį Kėdainių mūrinės bažnyčios, pasiryžo ne tiek užsistoti už gerbiamojo savo klebono garbę, kiek pasinaudoti proga parodyti savo karštą plunksną, ir parašė, kaip jisai mano, naudingą pamokslą ne tik p. Maldininkui, bet abelnai savo parapijiečiams, labiausia, žinoma, lietuviams.

Klebonui jo korespondencija menkai tepadės, nes jisai pripažino, jog faktiškai viskas taip ir esą, kaip p. Maldininko rašyta ir dar net blogiau, nes ir sienos, girdi, gerokai aptrūnijusios; bet ką jau pačiam p. Maldininkui, tai gerai kliūvo: dabar tur-būti vargšas žaksi ir kitą kartą po atlaidus vaikščiodamas, jisai nekiš nosės, kur nereikia, o tiktai dės aukas į skarboną, su parašu "na Kosciol."

Matai, pasirodo, jog p. Maldininkas be reikalo kaltina bažnyčios prižiūrėtoją už jos apleidimą: jog yra gi skarbona su parašu "na Kosciol"—kas gi kaltas, kad ji tuščia? Kad, girdi, dabar tokie laikai, jog žmonės daugiau rūpinasi partijų dalykais, o Bažnyčią užmiršta.

Į tą turiu p. Platt'ui atsakyti, jog skarbonos pakabinimas, tai dar didelio veiklumo nepadaro ir jei nebus kitoniškų priemonių, tai ir pati skarbona, sienoms birant nukris. Apie partijas, ant kurių daug aukaują kėdainiškiai parapijiečiai —visai nebuvo girdėti: šiek-tiek kelia triukšmą vieni "kalakutai" (endekai), bet ne visa gi parapija iš jų susideda. Ar neteisingiau bus paaiškinus tą visą bėdą kėdainiškių apsileidimu, pagal patarlę: koks klebonas—tokia ir parapija. Juk visi matome, kaip menkose parapijose energiški klebonai išmūrija puikiausias bažnyčias, o žmonėes visur tie patįs. Tik tas skirtumas kitose parap., jog tenai žmoneliai, vargdami ir aukaudami bažnyčiai, yra tvirtai įsitikinę ir iš kalno žino, jog toje bažnyčioje jų neskriaus: jie klausys tenai Dievo žodžio savo prigimta kalba, taip-pat giedos šventąsias giesmes ir kitas pamaldas.

O kėdainiškiai lietuviai-kaimiečiai tokio įsitikinimo neturi: kvaili jie būtų perdaug rūpinties kaip ir svetima bažnyčia, kur jų brangiausios teisės po endekų kojomis minamos.

Ant galo, turiu pasakyti, kad p. Platt'o išsitarimas "wies—ta kolyska nasza," t. y. "kaimas—tas mūsų lopšys," man išrodo nenaturališkas ir veidmaniškas. Apie tą kaimą jisai tik retkarčiais tegali šį-tą patirti iš svetimų laikraščių "tlomaczenių," o pats jo kalbos ir dvasios juk nesupranta ir nežino. Iš kur gi toji giminystė? Kam jam lietuviškas kaimas, ir kas jisai tam kaimui?

Kuomet p. Platt'as, kaipo katalikų, ir, dar, gal būti, išdalies anų kryžeivių, kurie XV amžiūje smaugė kėdainiškius lietuvius, rūpinasi Kėdainių bazilika, kaipo savo —gal būti, prabočių palikimu — suprantu.

Bet kaip jisai atrado savo lopšį mūsų lietuviškame kaime ir susigiminiavo su tais kaimiečiais, kuriuos dabar endencija visomis spėkomis stengiasi nustelbti Kėdainių bažnyčioje — nėkuomet nesuprasiu. **Neiš—lis.**

„V-tis."

Marjampolė (Suv. gub.). 24 dieną lapkričio buvo iškilmingas pašventinimas "rankų darbo ir namų vedimo mokyklos panelės Petronėlės Uogintaitės." Nors ši mokykla neperseniai įkurta, vienog jau suspėjo sutraukti burelį suaugusių merginų, norinčių pramokti pelningai ukininkauti. Mokinių yra 12. Mokyklos pašventinimo dienoje apie 6 valandą vakaro, susirinkus mokinių tėvams ir šiaip jau svečiams prijaučiantiems naujai įkurtai mokyklai, kun. Gustaitis atliko bažnytinę pašventinimo apeigą ir gražioje prakalboje išdėstė moteriškės gero išauklėjimo svarbą, perskaitė iš "Žiburio" kalendoriaus 1910 m. naujos mokyklos programą ir vardu p. Uogintaitės užprašė visus svečius ant vakarienės, per kurią prakalbose prie toastų už sveikatą įsteigėjos ir kitų buvo pasakyta daug gražių minčių apie mergaičių mokyklas, jų įvairumą ir naudingumą prie dabartinio moterų kilimo. Daug buvo prisiųsta pasveikinimo laiškų ir telegramų. **Kaimietis.**

"Vienybė."

IŠ KYBARTŲ.

Suvalkų gub.

Lapkričio 14 d. buvo didelis pustymas; daug prisnigo; šalčio iki šešių laipsnių. Užsnigus, gali javams pakenkti. Darbininkas.

("V-tis").

IŠ LIETUVIŠKŲ DIRVŲ AMERIKOJE.

ROCHESTER, N. Y.

Pastaruoju laiku pas mus darbai apsistojo ant poros sąvaičių, taip kaip ir kas metas, nes dirbtuvės daro abelną už visus metus sąskaitą. Žiema pas mus vieši visame savo smagume ir sniego yra į dvi pėdas. Praeitą bedarbės metą mažai kas atjautė bedarbę, nes blogi laikai nevieną pamokino pačedumo.

Vietiniai lietuviai atsižymi savo padoriais pasielgimais, nes retai atsitinka provos, suėmimai. Lietuviai turi čia gerą vardą pas svetimtaučius ir visur gauna darbą, todėl lietuvius gali rasti ko ne visose miesto dirbtuvėse.

Bažnytėlej šv. Jurgio parapijos sklepas jau iškastas, bet bažnyčią be pavasario nepradės. Bus tai tik tuomlaikinė bažnyčia ir mokykla ir lešiuos 15 tukst. dol. Praeitų metų bedarbės sutrukdė bažnyčios užbaigimą. Per neseniai parengtą balių bažnyčios naudai tapo surinkta 70 dol. Dabar vėl rengia Vasario 5 d. kitą balių, didelėj salėj "Germania." Tikimės daugelio svetelių ir mandagaus apsiejimo, taip kaip ir per praeitą balių.

Skirpstynas.

CHERRY, ILL.

Veik šimtas moterių, nustojusių savo penėtojų padarė savo susirinkimą ir užprotestavo prieš netikusį budą davimo joms pašalpos. Buvęs ten pašalpos komiteto perdetinis norėjo pasiteisyti, bet tas nieko negelbėjo. Moteris protestuoja prieš davimą joms pašalpos po kelis centus ir kelis kartus per sąvaitę. Jos reikalauja, kad joms iškarto duotų didesnę pinigų sumą, nes tąsyk jos galės ką-nors daugiau už tuos pinigus nusipirkti ir nereikalaus elgetauti kasdien po kelis centus. Kelios kalnakasių unijos nutarė nupirkti dovanų ant Kalėdų nelaimingoms šeimynoms. Tardymas vis dar eina ir kas kartą išeina aikšten daugybė kompanijos šelmistų.

X....

PITTSTON, PA.

Dvi savaiti prieš Kalėdas miestas kėle "karnavalą." Buvo parodos, muzikos ir t.t Gatvė Main naktimis šviesėjo gražiau, nekaip Atlantic City "boardwalk." Žmonių prisirinkdavo daugybė, iš ko buvo nemažas pelnas san-

krovoms ir smuklėms. Pradžioje buvo manyta, kad "karnavale" galima elgties, kaip kas nori. Todėl išdykumo ir muštynių buvo net per daug. Bet kuomet vieną vakarą tapo suimta 24 vyrai už girtybę, bereikalingą kabinėjimą ir kitus prasikaltimus, viskas apsimalšino.

Automobilių parodoje dalyvavo p. Petras Miglinas (jo automobiliuje drauge su juo važiavo Antanas Kižys, Antanas Miliauskas ir Vincas Jasaitis), bet dovanos negavo, nes kažin dėlko neišlaikė iki galui.

Vieną vakarą buvo maskarados paroda. Dalyvavo įvairųs kliubai, nešiojantieji labai keistus vardus: "Pasiutusios Kirmelės," "Negyvo Zuikio" ir kitokius. Paroda atrodė labai keistai. Juokams nebuvo galo.

Muštynėse keletas lietuvių gavo per pakaušį. Tai mat Europoje karnavalą kelia per užgavėnes, o čia jį padarė advente. **P.**

BROOKLYN, N. Y.

Gruodžio 19 d. T. M. D. 3 kuopa parengė prakalbas, į kurias atvyko d-ras Jonas Šliupas. Tauzijimų buvo užtektinai. Kaip daktaras pradėjo pliaukšti apie Švenčiausios Paneles stebuklus Lourdes, tai ir žemiausias paleistaburnis nebutų galėjęs lyginties su Scrantono galvočium. Tokios prakalbos jokios naudos neneša. Žmonės eina į prakalbas pasiklausyti naudingų pamokinimų, bet jeigu išgirsta pliovones, kokių į valias prisiklauso smuklėse girtų draugijoje, tai, nėra ko stebėties, kad piktinasi. Gaila, kad tokios prakalbos yra rengiamos.

O—kas.

MONTREAL, CANADA.

Gruodžio 18 d. 1909 m. jo malonybė antvyskupis Bruchesi įšventino šičia į kunigus Joną J. Jakaitį. Naujas kunigas yra gabus ir uolus darbininkas musų tautiškoje dirvoje. Jisai yra gimęs Suvalkų gubernijoje. Lietuvoje mokinosi iki antrųjų teologijos metų; pabaigė mokslą Grand Seminarijoje, Montreal'yje. Sykiu su kun. Jakaičiu šventimus į kunigus priėmė dvidešimt kitų jaunikaičių, o penkiosdešimt tapo dijakonais. Apeigos tęsėsi keturias valandas. Joms prisižiurinėjo ir du lietuviu-mokiniu "St. Laurent" kolegijos (netoli nuo Montrealio), bet jiems trumpai teko kalbėties su naujai įšventintų kunigu, nes jisai turėjo skubinties į šv. Vincento a Paulo bažnyčią, kur diktokas burelis lietuvių laukė naujo kunigelio su išpažintim. Išklausęs jų išpažinties, kun. Jakaitis išvažiavo tuojau įWorchester, Mass., kur ant rytojaus laikė pirmąsias mišias.

Kun. Jakaitis šalia lietuvių kalbos moka dar lenkiškai, rusiškai, lotiniškai, graikiškai; budamas Amerikoje, pramoko trumpu laiku dar anglų, prancuzų ir šiek tiek vokiečių kalbos. Lai Dievas duoda jam sveikatą ir stiprybę naujoje dirvoje! **Čia buvęs.**

Nuo Redakcijos.— Kun. Jakaitis yra vienu darbščiau siųjų ir gabiausiųjų "Draugo" bendradarbių. Lai gyvuoja ilgiausius metus!

VIETINĖS ŽINIOS.

Wilkes-Barre, Pa.

Nedelioj gruodžio 26 d. susirino svečių pas vietinį gyventoją Raulą Ališaucką. Tarp ko kitko atėjo visai nekviestas svetis Juozas Bačėnas. Žinoma, tarp lietuvių ir da per tokią šventę, kaip Kalėdos neapsiėjo be degtinės, o kaip žmogus išsigėręs labai greitas prie peštinių, todėl ir čia visas "balius" užsibaigė kruvina peštine. Girtas J. Bačėnas stvėrė už plaukų pačiai Martino Levulio, kuri laikė kudikį ant rankų. Už ją užstojo jos vyras, bet girtas Bačėnas, kaip tikras galvažudis, išsitraukęs peilį išdurė Levuliui akį. Nelaimingą nuvėžė į ligonbutį ir ten turėjo išimti akį. Galvažudis pabėgo ir yra valdžios jieškomas. Nėra ką nė kalbėti, kaip yra baisųs girtuoklystės vaisiai.

— Pirmą Kalėdų dieną susirinko pas vietinį kleboną ir šventės nebuvo linksmos, nes daugelis turėjo tupėti namie ir negalėjo pakvepuoti tyru oru, kas ypač reikalinga darbo žmogui, kursai tik ir laukia švenčių, kad galėtų pasilsėti. Sniego buvo gana daug ir net tulą laiką karai stojo, negalėdami paeiti.

— Pirmą Kalėdų dieną susirinkopas vietinį kleboną V. Vizgirdą burelis giesmininkų. Gerbiamas klebonas labai gražiai prakalbėjo į susirinkusius, aiškįdamas trumpai apie muziką, apie jos naudingumą, smagumą, kurį suteikia žmonėms. Paskui kalbėjo apie giedojimą; sako: "mažas mus burelis dabar, bet su Dievo pagelba ir prie gerų jųs norų, išaugs mus mažas burelis ir, gal, ateityj galėsime pasidžiaugti išėję ant scenos padainuoti lietuviškas dainas, kurių jau vienas malonus alasas perkelia mus į tevynę Lietuvą" ir daug dar kalbėjo gerbiamas kunigėlis panašioj dvasioj. Paskui linkėjo visiems linksmių švenčių, laužydamas su visais plotką. Pavaišinęs susirinkusius klebonas paprašė ką-nors padainuoti ir tuoi pasigirdo: "Kur banguoja Nemunėlis," "Tu Lietuva, tu Dauguva," "Lietuva tevynė musų," "Šeriau žirgelį" ir kitos dainos. Paskui visi giesmininkai nuėjo į bažnytelę ir pagiedojo mišparus ir linksmi, suprasdami naudą tik-ką praleisto vakaro, išsiskirstė namo.

Taip praleidžia šventes geri katalikai — lietuviai.!

— Artinanties gavenei lietuviai stengiasi atsilinksmiti, todėl rengia balius su šokiais. Taip, va, parengia didelį balių šv. Jurgio Draugystė Sausio 31 d. 1910 m. Kitos draugystės, žinoma, ir gi nepasiliks užpakalyj. Girdėtis, kad ir teatrą žada parengti. Labai geru daigtu yra baliai,—kur žmogus nors ant trumpos valandelės užmiršti savo vargus, bedas....

— Kučioje pasimirė nekuri Marjona Zavistauckienė 76 metų senumo. Iki paskutiniai valandai buvo sveika ir druta senutė, tik valgant kučią ir išsigėrus "čerkelę" staiga ėmė ir pasimirė.

— Pereitą sąvaitę Midvalės mainose buvo dujų sprogimas. Sudegino du lietuviu: Vincą Cibirką ir Joną Paliukaitį. Vincas Cibirka 26 metų buvo labai drutas žmogus. Paėjo iš Mokolų kaimo, Marjampolės pav., Suvalkų gub. Mirė kučioje ir gruodžio 29 d. tapo iškil-

mingai palaidotas. Jonas Paliukaitis tebeserga, labai sudegintas, bet gal ir pasveiks.

— Sausio 9 d. 1910 m. bus susirinkimas 17-tos S. L. R. K. A. kuopos Kazimiero Milišausko salėje 5 val. vakare. Kviečia komitetas susirinkti visus kuopos narius ir norinčius prisirašyti.

Iš Amerikos.

Niekur, turbut, neatsitinka taip daug nelaimių anglių kasyklose, kaip Suv. Valstijose. Atsitiks kur nelaimė, pražus keli šimtai darbininkų, laikraščiai sukels tuolaikinį triukšmą, kad reiktų įvesti tokį ar kitokį pagerinimą kasyklose, kad reiktų labiau prižiūrėti kasyklų savininkus — ir ant to baigiasi visas triūkšmas. O kasyklose kaip atsitikdavo nelaimės, taip ir atsitinka, kaip buvo neapsaugota darbininko gyvastis, taip ir pasilieka.

Bet, rodos, po baisiai nelaimei Cherry, Ill., ir valdžia Suv. Valstijų atkreipė į tąjį dalyką savo atydą. Posėdyj gruodžio 16 d. Kongresas priėmė rezoliuciją, kuri skamba šiaip: turi būti parupinta geresnė globa darbininkų, dirbančių kasyklose, kiekvienoj kasykloj turi būti suorganizuota sargyba, tikslu kurios būtų suteikti darbininkams pagelbą nelaimei atsitikus ir daboti kompaniją, kad jije pildytų visus įstatymus, įvestus apsaugojimui darbininkų nelaiminguose atsitikimuose. Pricš rezoliucijos priėmimą balsavo tik vienas senatorius Cullon, kursai tvirtino, kad valdžia neturi jokios teisės kišties į privatiškas pramonės įstaigas ir paliepti joms, kad jos darytų tą, ar kitą, — girdi — kompanijos pačios žino ką daryti ir kaip aprūpįti darbininkus.

Daugelis senatorių pirmiau stovėję už rezoliuciją, dabar pradėjo abėjoti, nes ištikrųjų kas jie tokie? Pasamdyti milijonierių tarnai ir kongrese turi rūpinties pervesti jiems prielankius įstatymus. Jiems labjau parūpo savos kišenės, negu žmonių gyvastįs.

Taigi tąjį opųjį klausymą dar negalima skaityti galūtinai užbaigtu, bet nereikia užmiršti, kad darbininkų draugai rūpinsies įvikdinti gyveniman tuos naudingus įstatymus, kurie nors truputį apsergsti darbininko gyvastį.

Nemažesnę svarbą darbininkams turi ir apskelbta kova organizuotų darbininkų plieno trustui. Jau 23 No. "Draugo" minėjome kad Pittsburge, Pa., susivažiavo darbininkų vadovai aptarti sątikius su plieno trustu. Na, ir to susivažiavimo pasekme buvo apgarsįta kova su minėtu trustu. Ankščiau ar vėliau toji kova vis tiek būtų pakilus, o kad darbininkai jaučiasi prisirengę dabar prie tos kovos, todėl ir pirmutiniai drąsiai meta savo priešams pirštinę. Per susivažiavimą, kuriame dalyvavo atstovai visų didelių Suv. Valst. unijų ir kurių balsas nebus be vertės, plačiai buvo apkalbama baisųs darbininkų išnaudojimai, kovos budas, lėšos. Nutarta išrinkti komitetą, kursai prirengs raportą apie darbininkų sąlygas minetame truste ir suteiks jį visiems gubernatoriams ir valdininkams, kurie šiokiu, ar kitokiu budų turės kąnors pasakyti tame dalyke. Taigi nutarta kreipties į Suv. Vastijų Kongresą, kad padarytų tardymą, ir į visuomėnę, kad šelptų darbininkus. Tam tikslui patįs darbininkai aukaus po 10c.

Toji žinia pasiekė ir plieno dirbtuvių savininkus ir padarė ant jų nemažą įspudį. Jie nori persergėt darbininkus, kad jie jų nesibiją, kad toj kovoj praloš tik darbininkai. Taipogi padarė savo susirinkimą, kur apkalbėjo smulkmenas busenčio generališko mušio su darbininkais.

Nėra ką abejoti, — plieno trustas yra milžiniška galybė ir taip lengvai nenusileis prieš darbininkus ir kovos prieš juosius iki paskutinajai. Bet ir darbininkų nemenkesnė galybė ir jie sakosi esą prisirengę ir visuomėnė bus po jų pusei. Dievas žino kuom toji kova gali pasibaigti, bet tas tik žinotina, kad visgi, norints darbininkai ir išlaimės, bet visgi jie daugiau nukentės toj kovoj už savo teises, kuriąs laužo trustas, vartodamas savo galybę ir turtą, kad tik daugiau apiplėšus darbininkus, atėmus nuo jų pilietiškas privilegijas ir net tiesą ginties prieš išnaudojimus.

Taigi matisime straiką kokio jau seniai nematėme.

Beto, jau visa sąvaitė tęsiasi straikas moterų siuvėjų New Yorke. Tuom straiku užsižingeidavo net moterįs augštesnės luomos, tarp kurių yra ir duktė turtuolio Morgano, jos žada straikuojančioms medegišką pašalpą. Tojo straiko aidas plačiai perbėgo visą šalį ir sukėlė moteris reikalauti padidinimo užmokesnio. Moters reikalauja energiškai ir žada nestoti darban, kol nebus išpildyti jų reikalavimai.

Audėjų straikas Ludlow, Mass. rods, pasibaigs ir darbininkai susitaikys su darbdaviais.

Gelžkelio sukiotojų straikas tęsiasi ir apima vis didesnį plotą, prie to straiko žada prisidėti ir telegrafistai. Striukai gali prisieiti gelžkelių kompanijoms.

Kasdiena vis daugiau ir daugiau pribūna ateivių į Suv. Valstijas, nes matomai čia darbai pasigerino. Bet ar ilgam?

Nėra tos dienos, kad neišgirstum apie kruvinus susiremimus baltųjų su juodukais. Tik žiūrėk, čia vieną užmušė, ten kitą sudegino, ten vėl juodiejie užmušė baltajį. Štai Montgomery, Ala., baltiejie su juodaisiais per visą dieną šaudėsi. Visi, net ir moterįs čerškina ginklais ir žudo vieni kitus.

Kitoj vietoj vėl užpuolė žudyti visus juoduosius, nes vienas iš jų pavogė arklius baltamjam. Kaltas čia tik vienas iš jų pavogė arklius baltamjam. Kaltas čia tik vie- Kur čia teisybė?

Per paskutinę sąvaitę nubėgo nuo relių keletas trukių, keletas susimušė. Buvo sužeistų ir užmuštų. Nelaimių priežastis neapsižiurėjimas ir pergreitas važiavimas.

New Yorke federališkas Grand Jury nuteisė keletą žymių valdininkų cukraus trusto už apgavystės ir pavogimą nuo valdžios pinigų. Kiekviens iš jų turės užsimokėti bausmės po 5 tukstančius dol. Tuos pačius valdininkus dar kartą teis, nes juos kaltina dar ir už kitokius darbelius.

Visokios žinios.

Kur Cook'as?

Amer. Taut. Geogr. Draugija antru kart pagarsino, kad Peary yra tikru šiaurinio poliaus atidengėju.. Allachas ten juos žino, ar buvo ir Peary ant šiaurinio poliaus, nes Cook'o darodymai, buk jis ten buvęs, neišlaikė kritikos ir Kopenhagenᵒ (Danijoj) universiteto mokslinčių tapo atmesta, kaipo nekam tikę. Vienas tik tikrai žinoma, kad Amerika yra tikra ''humboko'' šalys. Reikia tik turėti smegenų galvoj, mitrumo (gėdos visiškai nereikia) ir gali turtus susikrauti, kaip tat su Cook'u atsitiko, kursai buvo kviečiamas visur su paskaitomis, žinoma brangiai apmokėtomis. Sako, buk, iš tų paskaitų Coᵒk'as susirinkęs visai gražią pinigų kruvelę, butent 100 tukst. dolerių. Cook'as dabar dingo nežinia kur, jo draugai ir šalininkai leidžia paskalas, buk jį nužudę jo draušai, kuomet jis vežęs svarbius dokumentus į Daniją. Ir surask tu čia žmogau teisybę!

Persikeitė.

Šveicarijoj buvo prezidento rinkimai ir senasis prezidentas tapo išrinktas vice-prezidentu. Reiškiasi persikeitė. Galimas daigtas, kad Suv. Valst. 1912 m. Rooseveltas gali likti vice prezidentu, o Taftas prezidentu. Pasismaginęs po Apriką Rooseveltas gali vėl užsimanyti lengvᵒs prezidento duonelės ir išstatyti savo kandidaturą.

Įstabus sapnas.

Įstabų sapną susapnavo kokia tai Adomienė. Per sapną jai rodesi, kad mato savo sunų, kursai pusė metų atgal buvo išvažiavęs į Philadelphia, Pa., ieškoti darbo, — pervažiuotą elektrikinio karo, su sudraskytais drabužiais, sulaužytais kaulais, mirštantį ir šaukiantį motiną. Pabudus, papasakojo savo vyrui sapną. Vyras netikėjo į sapną, bet žmonai prašant, nuvažiavo su jąją į miesta ir rado, kad saraše palaidotų ant miesto kapinių buvo koksai tai nežinomas vaikinas, karo suvažinėtas ir pirm 6 mėn. palaidotas. Kuomet atkasė kapą, abudų tevai pažino, kad lavonas buvo jų sunaus.

Suv.Valstijų kariūmėnė.

Vis tankiau galima išgirsti nuomonę, kuri žinoma, paeina nuo šovinizmo apjakįtų karštuolių, kad buk reikią ir Amerikos Suv. Valst. įvesti po prievarta ėmimą į kariūmėnę jaunų vyrų. Tokią nuomonę išreiškė dabar neseniai kᵒks ten ex-kapitonas viešame susirinkime Philadelphijoj. O kad ten buvo susirinkę ir ''Pennsylvanijos Taut. Apsaugos Draugijos'' nariai, tai žinoma, tai atžagareiviškai nuomonei visi pritarė.

Bet iš tų šiaudų nebus grudų.

Ir vėl nelaimė kasyklose.

Jau tik nors kartą valdžia turės atkreipti atydą į tai kad dabartinė kasyklose tvarka — neatsakanti. Niekur taip daug nelaimių neatsitinka kasyklose, kaip Suv. Val. Dar nespėjome užmiršti baisią nelaimę Cherry, Ill., o čia vėl miestelyj Herrin, Ill., kasyklose ''A'' gruodžio 24 d. atsitiko dujų sprogimas: Ir vėl per neapsižiūrėjimą. Bet laimė dar, kad spėjᵒ išimti iš po žemės 400 darb. Kasyklos dega. Užmuštų 8 žmones. Pirmesnės nelaimės kasyklose nedaro jokios įtekmės ant kapitalistų ir jie vis peržengia įstatus, neįvesdami reikalaujamų pagerinimų.

Bombą metė.

Peterburge metė bombą į Karpovą, viršininką slaptosios policijos, ir užmušė jį ant vietos. Užmusėjo suėmimas pagelbėjo suimti ir daugelį kitų teroristų. Tvirtovės kalnorės kimštė-prikimštᵒs jaunikaičiais, kurie užmušėjistėmis, pasikėsinimais nori perkeisti tvarką. Ne, nepalengvis žmonių vargus, neperkeis tvarkos bombos, tik padidįs jų vargus. Ir kas iš to ką užmusė tą valdininką? Ant jo vietos stos šimtai ir dar labjau spaus žmones. Baisios yra tos abipusės žudynės, tas kraujas ir vis todėl, kad žmones nenori pildyt Dievo prisakymą: ''**Ne užmušk!**'' Tik žmonių susipratimas, tik palengvas prašalinimas juos apsupančių tamsybių, tik meilė artimᵒ prives žmoniją prie pagerinimo savo buvio, gerovės....

Užmusėjas gruodžio 24 d. tapo pakartas.

Taftas ir degtinė.

Turbut ir pats prezidentas mėgsta išsigerti, nes kaip laikraščiai praneša, kad Kalėdų šventes praleido, galvodamas apie degtinę. Vaisiais to galvojimo yra prezidento reikalavimas, kad ant bonku ir degtinės bačkų butų kortėlė su parašu iš ko tᵒji degtinė susideda, kad pirkliai negalėtų parduoti blogos degtinės. Bloga degtinė teip pat turi būti pažymėta iš ko susidėda, kad butų galima atskirti blogas prekes nuo gerų. Tai bus džiaugsmo girtuokliams, jeigu tas prezidento reikalavimas bus išpildytas.

Didelis tvanas.

Ispaniją aplankė didelis tvanas, kuriame pražiuvo keli šimtai žmonių, o tukstančiai pasiliko be namų ir kenčia badą. Jurės ties miestu Oporto nunėšė 7 šimtus luotelių; ateinantis metas gręsia Ispanijos gyventojams badu. Daugybė kaimų yra visiškai paskendę, žmᵒnės laike tvano gelbėjosi bažnyčių bokštuose ir ant medžių viršunių. Karalius Manuel važiuoja į atsitikimo vietą ir nori pats ypatiškai prižiūrėti davimą pagelbos nukentėjusiems.

Atminimai.

— Taip, brangus Praneli, šitoj vietoj pirmą kartą prisipažinai, kad myli mane, čia tetušis užtiko mus besikalbant, ar atsimeni tai?

— Taip.... Hm! Ar dar ir dabar tavo tetušis turi tą lazdą?

DRAUGAS

KATALIKIŠKAS LAIKRAŠTIS PAŠVĘSTAS AMERIKOS LIETUVIŲ KATALIKŲ REIKALAMS

Eina kas savaite iš Wilkes-Barre, Pa.

Kaina: metams $2.00, pusmečiui $1.00, trims menesiams 50 centu. Europoje ir kitur $3.00

Adresas:

"DRAUGAS",

314 E. Market Str. Wilkes-Barre, Pa.

Raštus ir korespondencijas reikia siųsti pas:

REV. A. KAUPAS,

64 Church Street, Pittston, Pa.

Su visais reikalais reikia kreipties šitokiu antrašu:

"DRAUGAS"

JOHN S. LOPATTO, Manager,

314 East Market Street, Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGAS"

(THE FRIEND)

WEEKLY, published at 314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

Subscription: $2.00 a year, $1.00 six months, 50 cents three months.

Rates of Advertising on Application.

REDAKCIJOS PASTABOS.

Vilniaus "Viltis" praneša (No. 139), jog Rusijos žmonių švietimo ministerija pripažino, buk lietuviai neturį savosios **literaturos** kalbos: esanti tik "knygų" kalba, ir toji dar įvairiaujanti sulyg knygų rašytojais. Todėl, esą, mokytojams pakaksią derinti "mokinių gimtąją kalbą su ta tarme, kuri yra priprasta mokytojui arba kuri vartojama vadovėliuose."

Mums, amerikiečiams, svarbus ministerijos nusprendimas:

"Reikia perspėti mokytojus, kad jie nesinaudotų tais vadovėliais ir tomis skaitymų knygomis, kurios dabar išleidžiamos (lietuvių emigrantų-kolonistų) Tilžėje ir Amerikoje."

Be to, Panevežio mokytojų seminarijos tarybai yra pavesta davinėti lietuvių kalbos mokytojų liudijimus— tai "tarybai, kurios tarpe nėra nei vieno žmogaus, kurs pats butų išdavęs iš lietuvių kalbos egzaminą."

Ministerijos nusprendime aiškus noras neduoti lietuviams steigties savųjų mokyklų ir ieškoma priekabių prie jau įsteigtųjų. Be to, bandoma atskirti lietuvius išeivius nuo tėvynėje gyvenančiųjų brolių. Mes čia Amerikoje renkame pinigus vadovėliams leisti, musų aukomis spaudinama Tilžeje geografija — štai ministerija įsako musų aukomis leistųjų vadovėlių nevartoti Lietuvos mokyklose! Kaip tai skaudu!

Reakcijai paėmus viršų, lietuviai vėl spaudžiami kaskart smarkiau. Bet Rusijoje bus, kaip ir visuose kituose kraštuose: liuosybės žvaigždė užžibės išnaujo ir daugiau neges. Tuomet ir Lietuva atsikvėps pilna krutine. Kol kas atkartojam patarmę, išreikštą "Draugo" 5-me numeryje, — patarmę, kuri sukėlė truputį trukšmo kai-kuriuose laikraščiuose: butent, vadovėlius rašant ir leidžiant Amerikos lietuvių lėšomis, reikia atsižiurėti į Amerikos lietuvių mokyklų reikalus. Kas iš tokių vadovėlių, ką rusų valdžia uždraudžia vartoti Lietuvoje, o Amerikai netinka! Kol bus įleisti į Lietuvos mokyklas, gal bus nustoję savos vertės, gal kiti bus parašyti geresni už juos. Bereikalingas darbas ir bevaisingas aukų davimas. Ir už tatai bus atsakomybėje rusų valdžia.... Kažin, ar nebutų galima kaip norints atmainyti valdžios nusprendimą? Kas tatai galėtų padaryti?....

Kaune tapo patraukta teisman 398 kunigai, drauge ir pats vyskupas. Iš jų 360 kaltinama už tat, kad priimdami stačiatikius į katalikų tikėjimą, nesiklausė gubernatoriaus pavelijimo, kiti — už slaptųjų mokyklų steigimą ir kitus dalykus.

Įdomų, kad ministerija ir vietinė valdžia už tatai pirmiau nebaudė. Dabar, įsivyravus reakcijai, pradedama rodyti, ką vyriausybė gali padaryti. Pirmiau leido laužyti savo įstatymus, drasino neklausyti savo aplinkraščių — o dabar: "nukentek už tatai, kad aš tavęs bijojausi, kuomet tu manęs neklausei!"

Toksai valdžios pasielgimas yra labai klaidingas. Rusų vyresnybė padarys dar nevieną klaidą (kaip ir daro), per kurią nukentės daugelis nekaltų žmonių be reikalo — bet pati atjaus labai skaudžiai tas klaidas ant savo sprando. Arimanas keršija!....

Ant "Draugo" kito puslapio skaitytojas ras naują — ir kaip rodosi, teisingą — žinią apie vyskupų paskirstymą Lietuvoje, Lenkijoje ir Maskolijoje. Kauno vyskupu pasilieka Cirtautas, sufraganu — Karosas; Seinų vyskupu—Maculevičius, sufraganu — Liorentavičius; Vilniaus vyskupu — Michalkevičius, sufraganu — Prapuolenis ; naujosios —Omsko, Siberijoje—diecezijos vyskupu— Pranaitis. Viso vyskupų 13, iš jų tikrų lietuvių ir mokančių lietuviškai 7.

Be to, antvyskupis Simonas laiko save "gimusių Lietuvoje," vadinasi, gimusiu senosios Lietuvos ribose, ir moka truputį lietuviškai.

Lietuviai, turime džiaugties, kad lenkų drumzdimai nieko negali padaryti, kad vis nesiduodame save skriausti savo bažnytiniuose reikaluose.

Tai-gi Cook nepasiekė šiaurės žemgalio ir neužlipo ant McKinley'o kalno! Mokslo įstaigos pasakė jam, kad yra melagis, artimiausieji draugai išsižadėjo jo, o mokslo draugijos išmetė jį iš savo tarpo. Pery'o apkaltinimai buvo teisingi. Amerikiečiai moka daryti "humbugus."

Baigianties 1909 metams.

(Trumpas paminėjimas svarbesnių atsitikimu.)

..... Ir taip, neužilgo žilas senelis, — 1909 metas — nužengs į kapus, vienų lydimas džiaugsmingai, kitų liudnai. Bet tų, ką lydės senuosius metus džiaugsmingai, bus labai maža saujalė ir tai tik tokių, ką niekad nepažįsta liūdnumo ir nežino, kas tai yra ašaros, iš gilumos širdies paeinančios. Mažai šie metai nusineš į kapus džiaugsmo, bet daug, daug ašarų. Daugelis nelaimingųjų mels Dievo, kad tokie metai niekuomet neatsikartotų.

Nuo pačios savo pradžios sausio menesyj labai daug išspaudė ašarų iš nelaimingos italų žemės gyventojų, sugriaudamas keliolika puikių miestų ir pražudydamas tukstančius gyventojų jų griuvėsiuose. Baisu ir pagalvoti, kiek liko našlių ir našlaičių, da ir šiądien apraudančių savo penėtojus, kiek liko sužeistų, kurie jau negalės užsidirbti sau duonos kąsnį. Baisus tai buvo atsitikimas ir ilgai, ilgai dar jį minės Italijos gyventojai!

Už mėnesio t. y. vasaryj vėl buvo žemės drebėjimas, jau Persijoj, kur žuvo 6 tukstančiai gyventojų. Ir ten tos pačios ašaros ir dejavimai, apraudanti žuvusius brangius asmenis....

Baisųs tai dalykai tie netikėti žemės drebėjimai, ir sunku nuo jų apsisaugoti, bet žmonėms ir tų nelaimių permažai, jie dar patįs stengiasi apsunkinti sau gyvenimą per nesutikimus, viens kito išnaudojimus, kares.... Pildydami Dievo prisakymus ir klausidami gerų vadovų, lengvai galėtų išvengti tų nelaimių. Bet šiandien nėra to, šiandien žmogus žmogui-žveris, tik tyko, kad kitą nuskriaudus, kad tik jam būtų geriau, nepaisant į savo artimą.

Pavyzdžiu Turkija. Sultanas Abdul Hamid labai vargino savo pavaldinius, kankino juos kuonožiauriausiai, aršiau negu Rusijoj šiandien, nenorėjo pripažinti teisingų žmonių reikalavimų, — na, pritrūko kantrybės turkams, sukylo. Ir vėl pasiliejo kraujas sumaišytas su ašaromis; žuvo toj karėj žmonių su valdonu 60 tukstančių žmonių. Na, bet teisybė visuomet paima viršų, ir čia žmones laimėjo, ir balandžio mėnesyj numetė nuo sosto neteisingą valdoną iš savo krašto. Visuomet taip būna: kas dėjo išpildyti visus teisingus žmonių reikalavimus.

Tas pats likimas pagavo ir Persijos šachą Liepos mėnesyj. Taipogi sukilo žmones, įerzinti neteisingo šacho darbais, sauvale ir žudynėmis nekaltų žmonių vien tik už tai, kad ir jie norėjo dalyvauti šalies valdyme per savo išrinktus atstovus, norėjo žinoti, kur eina ir ant ko jų sudėti pinigai. Nepatiko tas šachui ir jo tarnams, nepatiko ir žmonėms jų pasielgimas — kilo revoliucija. Na, ir vėl teisybė užviešpatavo. Laimėjo žmonės ir išvarė neteisingą vldoną iš savo krašto. Visuomet taip būna: kas save per daug augština, tas būna pažemintas, ir atbulai.

Visuomet, nuo senų — senovės žmonės, trokštantį, laisvės, vedė kares su prispaudėjais ir galų — gale vis laimėdavo. Todėl, norints karej Maurų su Ispanais, iškilusioj taipogi Liepos menesyj, ir nepasisėkė maurams atsikratyti nuo Ispanų valdžios, bet jie nenusimena, nes žino kad teisybė po jų pusei. Dėlei tos karės pačioj Ispanijoj kilo didelės riaušės. Teisingai žmones piktinosi iš savo valdžios darbų ir nieks juos už tai nepeiktų, bet kad kur tik atsiranda koks nesutikimas, ten tuoj įsimaišo nelabasis pavidale visokių kurstytojų, kurie vadina save su pasididžiavimu žmonių draugais, bet ištikrųjų yra tik priešais. Minios tų kurstytojų pradėjo deginti bažnyčias, naikinti vienuolynus, žudyti kunigus, plėšt, vogt ir dar bjauresnius dalykus daryti. Teisingų ir išmintingų žmonių šauksmai skendo gaisruose bažnyčių, vienuolynų....

Pasidėkojant tiems ''žmonių draugams'' daug nekaltų žmonių tapo sugrūsta kalėjiman, nužudyta. Žiaurus tai pamokinimas žmonėms neklausyti tų kurstytojų, tvarkos ardytojų, bet eiti tiesiu keliu, kurį rodo mums Bažnyčia, klausyti tikrų draugų, ką veda prie tikros laisvės ir gerovės, neprisidengdami parizejų skraiste, kaip tat daro kurstytojai, žadėdami aukso kalnus, o suteikdami tik vargus ir nelaimes.

Turbut jau ir lemta šiems metams pagarsėti karėmis, žemių drebėjimais. Štai ir Meksike Rugpiučio mėn. iškilo žemės drebėjimas, kur žuvo šimtai žmonių, paskui apsilankė tvanas, kur žuvo 4 tukstančiai žmonių.

Nėra ką nė kalbėti, — sunkus darbininko gyvenimas, — ir karės ir kitokios nelaimės vis greičiau palyti darbininką, o ir tikrų užtarėjų jis mažai turi. Jie neapsišvietę, tamsųs — o pagalios ir laiko neturi šviesties, nes turi sunkiai dirbti dėlei tos šventos duonelės kąsnio, tai kuomet jau čia apsišviesi? Na, ir supranta tą darbininkai ir stengiasi iškovoti sau teises. Jų ginklas — streikai!

Taip, nežmoniškai skriaudžiami McKees Rocks darbininkai sustreikavo Liepos mėn. ir privertė darbdavius išpildyti jų reikalavimus. Bet streikas tai abipusiai aštrus ginklas! Vienur laimi darbininkai, kitur darbdaviai. Ten, kur darbininkai labjau apsišvietę, stipriai laikosi vienybės, nekelia riaušių, neklauso kurstytojų —laimi ir be kraujo praliejimo viską, ką pasiryžę laimėti. Kur tamsųs, kur klauso patarimų visokių svieto pereigų, ten dar ilgai turės laukti savo būvio pagerinimo.

Be didelių pasekmių buvo iškylę streikai Švedijoj, Prancuzijoj ir kitose vietose.

Neminėsiu jau apie kitus mažesnius atsitikimus, kuriais taip turtingas musų kasdieninis gyvenimas, — tie atsitikimai yra žinomi ''Draugo'' skaitytojams, nes kiekvienas svarbesnis atsitikimas buvo pranešamas skaitytojams, bet negalima praeiti, užtylėjus apie baisią nelaimę anglių kasyklose Cherry, Ill., kur iš savininkų kaltės ir neprižiūrėjimo žuvo 200 su viršum darbininkų gyvais palaidotų po žemėmis. Toji žinia sujudino visą pasaulį ir iš visur pradėjo plaukti aukos nukentėjusiems, bet jos vistiek nesugrąžins žuvusių ir nenušluostys nelaimingiems ašarų.

Aštriai turėtų būti nubausti tie žmogžudžiai—kaltininkai, kurie tik žiūrėjo savo pelno, nieko nepaisydami į žmogaus gyvastį.

Beto šie metai pagarsėjo poliaus atradimu, už kurio atradimą ginčijasi du amerikonai Cook ir Peary. Tuo tar-

pu garbė yra pripažinta Peary'iui, o Cook'ui pasakyta, kad neturįs tikrų prirodymų, šiaurės poliaus atradimo. Taipogi Amerikoj šventė 300 metų sukaktuves atradimo upės Hudson ir 100 metų sukaktuves padirbimo pirmojo garlaivio, — toji šventė vadinosi: ''Hudson-Fulton Celebration''. Apvaikščiojimas atsibuvo New Yorke, į kur privažiavo daug svetimtaučių. Taipogi buvo apskelbta keletas išradimų, terp kurių žymią vietą turėtų užimti išradimas ''perpetuum mobile,'' kurį atrado lietuvis Sutkaitis.

Na, o ,męs Amerikos lietuviai, ar nuveikėme ką gero, ar nužengėme nors kiek pirmyn, ar išnyko iš mųs tarpo vaidai ir nesutikimai, ar galime męs kuom nors pasigirti? Parodys tą ateinantis 1910 metas, kursai jau greitais žingsniais artinasi prie mus ir jau klabina į duris.... Kaž ką jis atneša mums? Niekas negali praskleisti ateities durių, niekas negali išskaityti raidžių ką **Amžinasis** išbraižė ant dangaus, bet reikia tikėties, reikia turėti viltį, kad Dievas apsaugos mus nuo visokių nelaimių ir kad ateinanti metai nebus tokie graudingi.

A. Z.

POLITIŠKA PERŽVALGA.

NICARAGUA.

Prezidentas Zelaya atsisakė nuo savo uredo ir jo vieton tapo išrinktas prezidentu Jose Madriz. Yra žinios, buk Zelaya pabėgęs. Norints Suv. Valstijos ir buvo nusiuntę į Nicaraguą kelis šimtus kareivių, norints Taftas buvo apšaukęs Zelayą žmogžudžiu, kuri reikia suimti ir sušaudyti, — bet iš to didelio debesio išėjo visai mažas litus. Nicaragua, norints ir maža valstijelė, kurią dedė Samas lengvai galėtų užvožti savo savo vasarinių skriblium, bet nieko nepadarė, nes yra kas tokio, kas neleidžia jam galutinai užbaigti su Nicaragua. Patylomis šneka, buk Zelaya yra po globa Vokietijos ir Japonijos, kurioms ką-tai žadėjęs, ir tt. Mat, politika!

Naujas prezidentas pirmiausiai apgarsino amnestiją kaliniams, kuriuos Zelaya buvo sukišęs kalėjiman, paskui suėmė finansų ministerį Martinez ir Passoz'ą, Zelay'jos žentą, kaltįdamas abudu už apvogimą valstijos iždo. Neblogiausiai kaip ant pradėtuvių. Ateitis parodįs ar jau pasibaigė riaušės toj mažoj valstijelej.

RUSIJA.

Europos laikraščiai, o išdalies ir Amerikos, jau dvi sąvaiti kaip kalba apie antrą karę rusų su Japonais. Norints toji žinutė daugiau užneša į sensaciją, bet kaszin? Rusija šiandien yra pavargus, skolose paskendus, viduryj pačios Rusijos riaušės kyla, žmones neužganėdįti iš valdžios, ant kariūmėnės negali visiškai pasitikėti — tą viską gerai supranta Japonija, dar daugiau suttvirtėjus po pirmai karei, padauginus kariūmėnę ir kas labiausiai, kad Japonija pergalėjo rusus ir taip mažai pasinaudojo iš tos pergalės. Juk apšaukus sątaiką — kylo didelės riaušės Japonijoj — visuomėnė nebuvo užganedįta. Ar tik nepanorės dabar Japonija atsilygiti sau padarytą skriaudą? Hm.... pavyzdin, labai paranku būtų Japonijai užimti miestą Vladivostoką, likusią Sachalino dalį, Kamčatką ir tt. Daugelis smulkių ant pažiuros atsitikimų parodo, kad Japonai ''rengiasi.''

Žiaurus tai dalykas tos karės, bet ir pamokinantis kartu. Rusija po kiekvienai karei, pamačius savo silpnybę vis įvesdavo reformas, taip po te mušiuj ties Sevastopoliu 1854—5 m. paliuosavo žmones iš baudžiavos. Po karei su Japonais įsteigė dūmą ir vis-gi šiokią-tokią laisvę suteikė.

Rasi, iškylus karei su Japonais (o japonai apgalės Rusiją) prasiblaivis valdžia ir pradės rūpinties savais dalykais, tai-gi žmonių gerove.

Vieton užmuštojo viršininko Peterburgo slaptosios policijos Karpovo, tapo paskyrtas vienas iš žiauriausių rusų revoliucijos persekiotojų von Kotten. Bombų sprogimai nesukels žmonių susipratimo, tik į dar didesnę prapultį įstums gyventojus nelaimingos Rusijos.

VOKIETIJA.

Striukai prisieina Vokietijoj rukoriams, nes valdžia įvedė naujus mokesčius nuo cigarų ir tabako. Didesnė pusė cigarų dirbtuvių tapo uždaryta ir darbininkai išmesti ant gatvės. Vokietijos cigarų dirbtųvės aprūpįdavo ne tik savo gyventojus, bet ir užsienį. Parliamentas paskyrė 2½ milijonų markių sušelpimui netekusių darbo cigarų dirbtuvių darbininkų.

JUOKAI.

Sugavo.

Ant stoties triukšmas, nes visi grudasi prie kasieriaus, kad greičiau nusipirkti bilietus. Vienas žmogus labiausiai už visus grudosi prie kasos ir jį nuo langelio skyrė tik vienas kunigas ir žmogus tuom laik perkantis bilietą.

— Leisk, kunige, aš čia jau pirmiau buvau.

— Tai nieko, dabar aš čia stoviu.

— Leisk, rėkė žmogus, matomai jieškodamas priekabių. Čia taip kaip prie išpažinties, prieina viens paskui kitą, užsimoką ir nueina.

— Klysti, tamsta, prie išpažinties nereikia moketi.

— Kap tai nereikia, aš pats mokėjau.

— Prie išpažinties mokasi tik tą syk pinigai, kuomet jie nuo konors pavogti ir juos norisi per kunigą sugrąžiti. Matomai ir tamsta su tuom tikslu mokėjai, ramiai atsakė kunigas.

— Klausyk, tėvai, kalba pati į vyrą, Jonų Mikas nori pačiuotis su musų Mariute, kaip tau rodosi?

— Hm.... man rodosi tegul pačiuojasi.

— Bet jis nori, kad tu jam pusę lauko užrašytum.

— Oj, jei, tai man dabar rodosi tegul velyk nesipačiuoja.

Rusinai Amerikoje.

Sulyg geriausių, bet nevaldiškų šaltinių, rusinų Suvienytose Valstijose yra nedaugiau, kaip 371.500. Jie išsiskirstę šitaip:

Pennsylvanijoje	190,000
New Yorke	50,500
New Jersey	40,000
Ohio	35,500
Massachussetts	7,500
Connecticute	10,000
Illinois	7,500
Rhode Islande	1,500
Indijanoje	6,000
Missouri	6,500
Colorado, Dokotoje, Nebraskoje ir Montanoje aplink	8,000
West Virginioje ir pietų Valstijose apie	5,00

Rusinai pradėjo važiuoti į Ameriką visa dešimtim metų veliau už lietuvius — 1879 m. Pirmieji rusinai ateiviai į Ameriką buvo iš vakarinės Galicijos šalies, nuo karpatų kalnų šono, iš vietos, vadinamos Lemkovščini. Pamaži išeivybė prasiplatino iš abiejų Karpatų pusių. Netrukus jinai tapo užtemyta Austrijos ir Vengrijos, taippat Amerikos valdžių. Prie rusinų reikia priskaityti ne tiktai rytinės Galicijos ir Bukovinos gyventojus, bet ir slavokus rytinių apeigų, taip vadinamus Amerikoje graikakatalikius (Greek Catholics).

Pasidauginus rusinų skaičiui, reikėjo pagalvoti apie savas bažnyčias ir savus kunigus. Shenandoah, Pa., rusinai jau 1884 metų pabaigoje nusiuntė Lvovo antvyskupiui (paskui kardinolui) Sembratovičiui meldimą atsiųsti jiems kunigą, prisižadėdami pastatyti bažnyčią, jei kunigas bus atsiųstas. Sekančiais (1885) metais atkeliavo į Ameriką pirmutinis rusinų kunigas, Volanskis, iš Lvovo diecezijos. Philadelphijoje jisai turėjo nemaža sunkenybę, dėlto, kad buvo vedęs: Philadelphijos antvyskupis, prie kurio diecezijos priklauso Shenandoah, išpradžių nenorėjo pripažinti jo tikru kunigu. Tečiau jisai nuvažiavo į Shenandoah, kur suorganizavo parapiją ir visus metus liakė pamaldas nusamdytoje saleje, nes negalėjo gauti bažnyčios nuo Rymo-katalikų. Galop, įsikišus kardinolui Sembratavičiui į reikalą, jisai tapo pripažintas tikrų kunigu. Kun. Volanskis pastate rusin. bažnyčią 1886 m., įkurė pirmutinę rusinų draugiją vardu šv. Mykalojaus ir įsteigė mažą parapijinę mokyklą. Paskui jau pradėjo organizuoti rusinų parapijas kitose vietose. Budamas Amerikoje, kun. Volanskis įkurė dar sekančias parapijas: Hazletone (1887 m.), Kingstone (1888 m.), Olyphante (1888 m.) — visos Pennsylvanijoje, Jersey City, N. J. (1889 m.) ir Minneapolise, Minn. (1889 m.).

Tas pats kunigas partraukė iš Lvovos rusinų rašto ženklus ir 1886 m. pradėjo leisti iš Shenandoah, Pa., kas dvi savaiti laikraštį vardų „Amerika.'' Šitas laikraštis gyvavo iki 1890 m., kuomet įsimaišė į darbininkų reikalus ir nustojo ėjęs.

1887 m. Lvovo antvyskupis atsiuntė kun. Lakovičių (nevedusį) ir pasaulinį mokytoją Vladimirą Semenovičių, iš Lvovo universiteto. Kun. Lakovičius darbavosi Kingstone ir Wilkes-Barre, kur sekančiais metais numirė.

1888 m. atvažiavo iš Lvovo kun. Konstantinas Andriukovičius ir, šalia atlikinėjimo savo dvasiškų priedermių, pradėjo drauge su kun. Volanskiu steigti po Pennsylvanijos miestelius sankrovėles, kuriose rusinai gaudavo valgomus daiktus pigiau, nekaip kompanijų sankrovose. Sankrovėlių vedimas nepasisekė, da-gi jų steigimas prisidėjo prie atšaukimo kun. Volanskio atgal į Galiciją. Pabuvęs kiek laiko Galicijoje,. kun. Volanskis tapo išsiųstas į Braziliją, kur numirė jo pati. Sugrįžęs į Galiciją, jisai klebonavo iki pat mirties (1905 m.) Užsiėmimas sankrovėlėmis privedė kun. Andriukovičių prie suspentos. Kun. Andr. sugrįžo į Galiciją 1892 m.

Paskui atvyko į Ameriką trįs kunigai: Teofanas Obuškevičius (iš Galicijos), Augustinas Lavryšinas ir Kornelijus Lavryšinas (abudu iš Vengrijos). Nuo to laiko kunigai pradėjo važiuoti nuolat iš Galicijos ir Vengrų; bažnyčios ir mokyklos ėmė dygti, kaip grybai. Jersey City tapo pastatyta puiki murinė cerkvė, brangios bažnyčios yra Homesteade.

Pasidauginus rusinų skaičiui Amerioje, pradėta galvoti apie savąjį vyskupą. Bet čia tuojau pasirodė nesutikimai tarp Galicijos ir Vengrijos kunigų. Galicijos kunigai, nenorėdami paskubinti vyskupo atsiuntimą, padarė 1902 m. Harrisburge susivažiavimą, kuriame pagrąsino atsimesti nuo Rymo, jei negaus savojo vyskupo. Vienas tų kunigų, Jonas Ardan, Olyphant'o klebonas, tuojau po susivažiavimo išsižadėjo ant rašto klausyti lotiniško vyskupo, Hobano, už ką tapo suspenduotas. Reikalas nuėjo teisman, ir Ardan turėjo išeiti iš parapijos. Tečiau judėjimas nepraėjo niekais. Tapo atsiųstas iš Vengrijos abatas Hodobay, kursai pradžioje gyveno Scrantone, paskui persikraustė į Philadelphiją. Bet ne jisai tapo pirmutiniu rusinų vyskupu Amerikoje. Toji garbė teko Galicijos bazilijonui, Steponui Soterui Ortynskiui, (atvažiavo į Ameriką 1907 m.). Pradžioje šių metų vyskupas Ortynskis nupirko Philadelphijoje didelę bažnyčią nuo episkopalų ir pašventino ją, kaipo katedrą Nekaltojo Prasidėjimo vardu.

Šiuose (1909) metuose rusinai turi Suvienytose Valstijose 140 bažnyčių, o apie 10 naujų parapijų yra pačiame užsimezgime. Išdalitos jos po šitas valstijas:

Pennsylvanijoje	80
New Yorke	14
Ohio	12
New Jersey	10
Connecticute	4
Illinois	4
Massacussettse	4
Indijanoje	3
Missouri	3
West Virginijoje	3

Minnesotoje	2
Rhode Islande	1
Virginijoje	1

Rusinų dvasiškija Suvienytose Valstijose susideda šitais (1909) m. iš vieno vyskupo ir 118 kunigų. Kunigų yra: vienuolių 6, nevedusiųjų 25, vedusiųjų 64, našlių 23. Parapijinių mokyklų yra apie 50.

Be tų, Kanadoje gyvena apie 45,000 — 50,000 rusinų (daugiausiai iš Galicijos). Išsibarstę jie po Manitobą, Albertą ir Sasketchewaną. Dirbą žemę. Kunigų yra: aštuoni bazilijonai, keturi pasauliniai. Yra ir bazilijonės-vienuolės (viso 14); jos mokina vaikus parapijų mokyklose.

Rusinų i n t e l i g e n t i j a yra pasidalinus į keletą partijų: **ukrajiniečiai** tai patrijotai, lyg musiškiai "tautininkai", **moskalofiliai** linkę prie maskolių, o **madiaronai** — prie magyarų (atsako musų "**lenkberniams.**)

Iš organizacijų seniausioji ir didžiausioji yra: "Soedinenije Greko-Katoličeskich Russkich Bratstv," įsteigta 1892 m. turi 542 broliji ir 22,490 narių. Organu yra „Amerikanskij Russkij Viestnik." Šitos organizacijos atžala vadinasi "Ruskij Narodnyj Sojuz." Įsteigta 1894 m., susideda beveik iš vienų galicijiečių; organu turi "Svobodą". Tai tautiškų arba ukrajiniečių susivienijimas. Šįmet turėjo 249 brolijas ir 12,760 narių. Moskalofilai turi savo organizaciją: "Obščestvo Russkich Bratstv," kurios organu yra "Pravda" (eina iš Olyphant, Pa.). Tasai susivienijimas turi 120 brolijų, 6,350 narių ir yra priešingas ukrainiečiams.

Čia reikia pridurti, kad rusų-provoslavų Amerikoje yra 29,019, iš jų: tikrų rusų 7974, Galicijos rusinų 11,045, Vengrijos rusinų 5,820, Bukovinos 4,180. Dvasiškija susideda iš 1 antvyskupio, 2 vyskupų, 2 archimandritų, 2 protoijerėjų, 2 igumenų, 15 vienuolių, 70 pasaulinių šventikų, 2 dijakonų ir 40 dijakų. Pravoslavnoje Obščestvo Vzaimopomošči" skaito 133 brolijas ir 3950 narių. Laikraščių yra: "Amerikanskij Pravoslavnyj Viestniek" (rusiškoje kalboje) ir "Svit" (rusiniškoje.)

(Pagal A. J. Shipman'ą, The Catholic Enciclopedia.")

Kritika ir Bibliografia.

Lietuvių Tauta. L. Mokslo Draugijos Raštai. Knyga 1, Dalis 3. Vilniuje 1909 m.

Trečiasis Lietuvių Mokslo Draugijos laidinys yra lygiai svarbus, kaip ir du pirmuoju. Kun. Juozo Žiogio archaiologiškieji tyrinėjimai Gaidės aplinkinėse (Ežerėnų paviete, Kauno gub., yra žingeidingi iš daugelio atžvilgių. Įdomu, kad piliakalniuose, išpiltuose toli nuo marių, atrasta balta smiltis, kokios šalimais niekur nėra! Iš kur, kaip ir dėlko jinai tapo atvežta?

Apie "Kirminų kalną" rašo V. Nagevičius. Iškasenos iš to pilekalnio — pasak žinovų — turinčios savystovius kulturos ruožus, kurie jąs skirią nuo žuvėdų kulturos. Toji aplinkybi skaitanti archaiologus prie tolesnių ir stropesnių tyrinėjimų Lietuvos piliakalnių.

Musų jaunas ir daug žadąs filologas, Kazimieras Buga, rašo apie "Romowe," "Criwe," "Zincz" ir "Waidelotte." Sulyg juo, senovės lietuvių tikybinė sostinė buvo vadinama "Ruomuva" (ne "Romove") — "kurianamoji vieta" (kur žybėjo amžinoji ugnis). Viriau sias kunigas, ką šitą ugnį dabojo, buvo vadinamas "krivė" vienoje Prusų dalyje, kitoje — "krivaičiu." Be ko ir pati "Ruomuva" buvo žinoma kitiems prusams, kaipo "Rikajotas." Todėl apie "krivių krivaitį" arba "krivę-krivaičių" negali buti šnekos. Žodis "krivė" reiškia aukų darytoją, lotiniškai "sacrificus."

"Zincz", p. Bugos nuomone, yra iškreiptas iš lietuviškojo "žynys," kursai atsako vokiečių "Zanberein." Padėkojant įvairiems iškraipymams, "zincz" pavirto "znicz'iu" ir įgijo kitataučių literaturoje "šventosios ugnies" prasmę.

"Waidelotte" reikia skaityti lietuviškai "vaidilutis," kursai yra sušvelnintas "vaidilas." Reiškia jisai "žynį" arba "žinionį," rusiškai "znachar," keltiškai "druid."

Kun. J. Tumas paduoda kunigaikščio Simano Giedraičio laišką, kursai buvo paleistas krakosmečio laiku (1831 m.) žemaičių tarme į Žemaičių vyskupijos katalikus. Istoriškosios aplinkybės, kuriose tasai laiškas (raginąs klausyti caro Mykalojaus buvo parašytas, yra išdėstytos trumpai ir aišiai.

Nemažą istorišką vertybę turi J. Basanavičiaus "Lietuviškoji kalba valstybės raštuose" ir "Iš Seinų vyskupystės historijos", taip-pat D. Daugėlos "Lietuvių kalbos liekanos Lietuvos didžiosios kunigaikštystės teismuose" ir K. Griniaus "Keletas dokumentų Seinų vyskupystės historijai" (čia skatinama tyrinėti parapijų archivus).

A. a. vyskupo Baranauskio garbintojams bus labai smagu perskaityti jo laiškus, rašytas prof. J. Boudouin de Courtenay. Prof. Courtenay'o paiškinimai apie savo pažintį su vyskupu, apie aplinkybes, kuriose laiškai buvo rašyti, ir tt., turi didelę svarbą.

Pabaigoje pridėtos smulkmenos III-iojo visuotinojo L. M. Draugijos susirinkimo. Tenai pasakyta, dėlko Mokslo Draugijos organas nesilaiko vienodos rašybos nei vienodo sąstato (— dėlto, kad patįs Lietuvos mokslo vyrai nesilaiko to vienuodumo). Iki liepos mėn. 1909 m. Draugija turėjo: pagarbos narių 6, narių korespondentų 7, narių bendradarbių 3, narių labdarių 1 ir tikrųjų narių 218 — viso 235. Nuo liepos 1 d. Draugijos kasoje 1909 | 1910 metams pasilieka pinigais 1,432 rub., 36 kap. Tikrųjų narių suraše padaryta klaida: Jonas Šliupas iš Scranton, yra gydytojas, ne advokatas....

L. Tolstojaus. Jr Jono, M. Montvilos ir i šžmoinų lupų surašytosios pasakos telpa šitoje knygutėje (160 puslapių). Kalba, rašyta neaugštai stovi, bet turinys neturi nieko blogo. Prastiems žmonėms knygutė patiks.

VAIKU SKYRIUS.

PALIKTAS KŪDYKĖLIS.

Mariutė, duktė vargingos motinos, eidama išryto vandens parneštų, užtėmijo šale tvoros nežine-ką skudurais apsuptą.

Pastačiusi viedrus ant žemės, Mariutė pradenge skarulius ir rado ten mažytį, raudoną, kūdykį, kuris pradėjo garsiai verkti: "Ua, ua"!....

Paėmusi mažytį apleistą kūdykėlį, ji skubei nubėgo namo irpradėjo atsargiai girdyti jį šiltų pienu.

Motina jos tarė:

— Ką tu čia parnešei?

— Kūdykėlį, mamyte! aš jį radau prie mūsų tvoros pamestą.

— Mes ir be to vargingi; — kalbėjo motina — patįs dažnai badaujame; aš eisiu policijon prašyti, kad jį nuo mųs paimtų.

Taip motinai bekalbant, Mariutė pradėjo gailiai verkti, kalbėdama:

— Mamyte brangioji! jis mažai suvalgys; palikime jį pas mus. Žiurėk, mamyte, kokios jo mažytės rankutės ir pirštukai!

Motina pažiurėjo; jai labai pagailo kūdykėlio ir ji paliko mažytį vaikelį pa save.

Mariutė jį vystė, maudė, maitino ir dainavo kuogražiausias dainas, jam atsigulus.

Ksav. Vanagėlis.

VARNELIS.

Kartą maldingas žmogus, gyvendamas vienas tyruose, pamatė sakalą, kuris atlėkęs prie lizdo našlaičiovarnelio, penėjo jį kąsneliais mėsos.

Labai stebejosi žmogus dėlei tokio jautrumo sakalo, maitinančio svetimą našlaitį.

— Matomai Viešpats apie visus rūpinasi, — manė žmogus — tad kam mums apie save rūpinties?!... Jau aš daugiau nesirūpisiu apie save ir sau maisto nebeieškosiu. Dievas jokio gyvulėlio nepalieka be savo globos, tad ir manęs nepaliks.

Tris dienas ir tris naktis jis nei gėrė nei valgė. Trečią dieną jis taip labai nusilpo, kad nebegalėjo jau nei rankomis valdyti. Užmigęs jis sapnavo senį, kuris jam taip kalbėjo:

— Kodėl tu sau maisto neieškai?.... Tu nori tuomi Viešpačiui Dievui įtikti, bet tu atpenč tuomi labai nusidedi, nes svietas yra taip Dievo sutvertas, kad kiekvienas Jo sutvėrimas privalo pats sau maistą surasti. Dievas liepė sakalui penėti varnelį, nes mažytis, silpnas paukštukas, pražūtų be svetimos globos; tu gi gali pats dirbti, nes esi ne kūdykis!.... Tu nori išmėginti, ištirti Dievą, bet šits tavo noras yra dideliu nusidėjimu. Kelkis ir dirbk, kaip visuomet dirbdavai!

Pabudo žmogus ir tvėrėsi darbo, sakydamas:

— "Prie maldų ir darbas reikalingas."

Ksav. Vanagėlis.

KATĖ IR ERELIS.

Už kaimo, klonyj', linksmai žaidė katė su savo kačiukais. Pavasario saulutė maloniai šildė, ir mažoji šeimyna buvo labai laiminga.

Staiga iš padangės, lyg žaibas, nusileido žemyn didelis erelis ir stvėrė vieną kačiuką. Katė, pamačiusi, tokią nelaimę, šoko prie nelabo paukščio ir pradėjo jį draskyti ir kandžioti. Erelis, metęs kačiuką susikabino su kate.

Smarkųs erelio sparnai, stiprus, tartum plieninis. snapas ir tvirtos su baisiais nagais kojos — buvo baisiais įrankiais galvažudžio paukščio; jis draskė kūną nelaimingos motinos ir snapu išlupo jai vieną akį.

Bet katei nepritrūko drąsos: ji smarkiai laikėsi erelio savo nagais ir perkando jam dešinį sparną.

Jau dabar kovos laimėjimas linko katės naudai, bet ir erelis visgi buvo dar labai narsus; katė gi nuilso, bet ji, surinkus likusias jiegas, netikėtai pargriovė nevidoną ant žemės ir atkando jam galvą. Užmiršusi apie savo opas, katė pradėjo laižyti savo sužeistą kačiuką.

Ksav. Vanagėlis.

Susarmatino.

Namuose dėl pakeleivingų buvo daug žmonių. Į tuos namus įeina pakeleivingas valstietis ir nusiėmęs kepurę, dievobaimingai pasveikino keliauninkus: "Tegul bus pagarbintas Jezus Kristus!" Tik keli atsakė ant Amžių Amžin. Amen, o vienas šviesus bedievis, norėdamas pasijuokti iš tamsuolio valstiečio atsakė:

— Čia jo (t. y. Kristaus) nėra.

— Taip, atsakė valstietis, aš matau kad čia jo nėra, nes jeigu butų jus jį antru kartų norėtumet nukrižiavoti. Visi nutylo, o valstietis nenorėdamas buti tokioj draugijoj, išėjo.

Redakcijos Atsakymai.

Ant. Banaičiui. — Sutrumpinę įdėsime sekančiame numerije.

Varininkui.—"Emigraciją" pradėsim spauzditi tuojau.

Lietuviui. — Negalime suprasti ,ką jus norite pasakyti. Meldžiame rašyti aiškiau.

Išbūrė.

— Ką tau išbūrė toji čigonė?

— Kad neužilgo turėsiu didelį nuostolį.

— Na, ar išsipildė?

— Taip.... Tuojaus po jos išėjimui patėmijau, kad jau neturiu auksinio laikrodėlio.

A: — Tai dabar jau nevagi?

Senas vagis: — Savo praktiką atidaviau žentui.

PRAŠOME LAIKU UŽSISAKYTI 1910 METAMS
dažniausia, nes kasantra diena dideliu lapu einantį,
Lietuvių kultūros laikraštį

„VILTIS"

KAINA:

Menesiams.	12	11	10	9	8	7	6	5	4	3	2
	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.	r.k.
Vilniuje ir Rusijoj.	5.—	4.60	4.15	3.75	3.35	2.60	2.50	2.10	1.65	1.15	0.85
Užsienyje	7.—	6.65	6.35	6.—	5.35	4.65	4.—	3.35	2.65	2.—	1.35

Adresas: Vilnius--"Viltis."

Turinys įvairus ir gyvas: karštai užjaučiama visi Lietuvių **sielvartai** ir greit atsiliepiama; paduodama įdomiausios Rusijos ir užsienių **naujienos**; apie **V. Dūmos** darbus rašoma tiek plačiai, kiek nei viename kitame Lietuvių laikraštyje.

Trečius metus einant, "Vilčiai" vis labiau sekasi, vis daugiau ji girdi pasitenkinimo balsų. Velytina tad, kad visi Lietuviai žinotų, kas "Viltyje" svarstoma.

"Viltis" išleido jau 17 naudingų ir pavyzdinga kalba parašytų **knygelių**, kurių patariama **pasiskaityti.**

"Viltį" leidžia Įsitikėjimo Draugija, kviezdama talkon turtingesnius Tautiečius.

"Viltį" veda Draugijos įgaliotiniai: **A. Smetona ir kun. J. Tumas.**

VARGONININKAS.

Išsilaivinęs muzikoje ir vedime choro, galiu puikiai griežti ant vargonų ir prie gerų aplinkybių, galiu uždėti orkestrą, paieškau vietos prie lietuviškos bažnyčios. Dėl artimesnių žinių meldžiu kreipties prie Red. "Draugo."

A. & J. HURWITZ,
—— BANKIERIAI. ——
42 East Market Street, — — WILKES-BARRE, PA.

Parduodu laivakortes ant visokių linijų ir siūnčiu pinigus į visas pasaulio dalys. Atlieku daviernastis su maskolijos valdžia ir kitokius reikalus. Lietuviai kreipsitės prie manęs, o busite užganedįti.

AUKOS ŠV. KAZIMIERO VIENUOLYNUI
Iš ŠV. MIKOLO ARK. PARAPIJOS
CHICAGO, ILL.

W. Wabansia Ave.	1652	Rėkus Adomas	1.00
		Rėkus Domininkas	1.00
		Ardauskas Petras	50
		Jaunikiutė Pranė	1.00
	1654	Rudaitis Jonas	1.00
	1658	Rauckynas Klemensas	1.00
	1656	Nausiedas Vincentas	1.00
		Matusevičia Jonas	50
		Vičas Aleksandras	1.00
	1652	Preskinis Adomas	1.00
		Šimkevičius Kazim.	1.00
	1628	Paulauskis Jonas	1.00
		Janušauskas Ant.	1.00
	1658	Brazis Petras	1.00
	1654	Nausieda Antanas	1.00
	1652	Marcinkevičius And.	2.00
N. Paulina St.	1709	Ambrozas Antanas	50
	1707	Stanevičia Aleks.	2.00
	1709	Murauckas Juozas	1.00
		Bira Juozas	50
		Valaika Kazys	1.00
	1709	Pažereckas Jonas	1.00
		Birgiolas Pranciškus	1.00
		Stanaitis Jonas	1.00
	1707	Matulaitis Juozas	50
	1715	Vabalas Juozas	2.00
W. Wabansia Ave.	1658	Mekėnas Paulius	50
N. Marshfield Ave.	1712	Rainevičia Jonas	1.00
	1712	Brundza Juozas	1.00
	1712	Česna Juozas	50
		Miller Pranas	50
	1712	Vabalas Mateušas	5.00
W. Wabansia Ave.	1624	Bacevičia Antanas	1.00
		Sutkus Juozas	1.00
		Martišius Juozas	2.00
		Liaurinckiutė Anė	1.00
N. Ashland Ave.	1700	Vaurus Ignacas	1.00
		Kutla Klemensas	1.00
	1709	Kalainė Jurgis	50
	1723	Daugirda Antanas	1.00
		Rasimas Aleksandras	1.00
	1723	Maksvytis Domininkas	1.00
		Maksvystis Antanas	1.00
		Šlajus Juozas	1.00
		Sutkytė. Ona	1.00
W. Wabansia Ave.	1557	Šiušė Jonas	1.00
		Sutkus Pranciškus	2.00
Dickson Str.	1629	Babičius Martynas	50
		Pajaujis Antanas	50
	1627	Vekeris Kazimieras	1.00
		Kačenauskas Jonas	1.00
		Juškytė Marcijona	50
W. North Ave.	1536	Labanauskas Vincas (Tol. bus.)	1.00

Dr. A. L. Graičunas

Pasekmingai gydau visokias ligas vyrų, moterų ir vaikų, neaplenkiu ir paslaptinių. Atsišaukantiems iš kitur suteikiu sąžiningus patarimus per laiškus.

TELEFONAS: Yards — 3162.

3312 So. HALSTED ST., CHICAGO, ILL.

DRAUGIJOS!

H. R. Morgan

laiko dirbtuve visokiu jums rekalingu daiktu, kaip tai: KEPURIU, KOKARDU, ŠARPU, VELIAVU ir tt.

Adresuokite:

R. H. MORGAN,

13 N. Main St., Shenandoah, Pa.

Union Ticket Agency

Seniausia Lietuviszka Banka Scrantone ir Visoje Aplinkineje

Agentura Laivakorčiu ant Geriausiu Liniju

Siunčia Pinigus kas dien in visas dalis svieto; taip-gi perka ir išmaino visokius pinigus. Išdirba visokius Dokumentus Amerikos ir Lietuvos teismuose

Ofisas atidarytas kas dien nuo 8-tos iš ryto iki 9-tai val. vak.
Nedelioje: nuo 10-tos iš ryto iki 5-tai valandai vakare.

ADOLF BLAU, Union Ticket Agency,

203 Lackawanna Ave., - Scranton, Pa

Taip-gi turime savo krautuveje daugybę visokiu maldaknygiu ir svietišku knygu visokiose kalbose :: :: :: :: ::

TELEFONAI: Naujas 303 — Bell 662

A. UZUMECKIS,

Lietuvis Graborius ir Balzamavotojas.

Viską išpildo geriau ir pigiau negu svetimtautis.
Persamdo karietas vestuvems, krikštinoms ir t. t.
Priima lavonus ir iš kitų miestų.
Reikale kreipkitės pas savo tautietį.

324 Wharton St., Philadelphia, Pa.

TELEFONAI: Bell Lombard 27 - 39 A
Keystone Main 42 - 18 D

DR. MENDELSOHN,

LENKISZKAS GYDYTOJAS

50 South Washington St. Wilkes-Barre, Pa.

Swalm Hardware Co.,

No. 21 North Centre Street,
POTTSVILLE, PA.

Įvairiausi geležiniai daiktai, tepalai, stiklas, dudos, plasteris, irankiai, sportiniai ir naminiai daiktai.

Prduoda aglumu ir parkirium.

"DRAUGO" AGENTAI:

St. Stanevičius, 3206 Auburn Ave., Chicago, Ill.
Antanas Kasparavičius, 27 E. 23rd St., Bayonne, N. J.
Juozas Mališauskas, Forest City, Pa.
Kazimieras Skripstunas, P. O. Sugar Notch, Pa.
Antanas Gudaitis, Box 73, Silver Creek, Pa.
V. Leskevičius, P. O. Midleport, Pa.
Mikas Cibulskas, 573 Canfield Ave., Detroit, Mich.
J. Žemaitis, 126 South Pear St., Shenandoah, Pa.
T. Kikievič, Box 167 Minersville, Pa.
M. Karbauskas, 52 G. Street, So. Boston, Mass.
L. Švagždys, 171—5th Street, So. Boston, Mass.
J. Mikutaitis, 1438 Western Ave., Allegheney, Pa
A. Radzevič, 194 New York Ave., Newark, N. J.
A. Klimavičaite, 321 Kensington Ave., Chicago, Ill.
A. Pocius, 10806 Wabash Ave., Chcago, Ill.
M. Duda, 51 W. — 25th Street, Chicago, Ill.
K. Strumskis, 2323 West 23 Place, Chicago, Ill.
. Šaulys, 168 Beakon Street, Brighton, Mass.
J. Bartoševiče, 4417 Marshfield Ave., Chicago, Ill.
J. Puselninkas, 722 Washington Ave., Braddock, Pa.
V. Bielauskas, 468 Northampton St., Easton, Pa.
M. Urbanaviče, Box33, Thomas, W. Va.
J. Antanaitis, Box 22, Swoyes, Pa.
Pr. Bukantis, 96 Centre Street, Kingston, Pa.
Juoz. Matuliavičia, 1657 Tioga St., Shamokin, Pa.
Ant. Baranauckas, 1214 Railroad St., Shamokin, Pa.
Jos. Valentinaviča, 1114 Cedar Ave., Scranton, Pa.
J. Versiackas, 65 Davidson St., Lowell, Mass.
Ignas Mkalojus, 1028 S. 2nd St., Philadelphia, Pa.
Jos. Robynsky, 163 First St., Elizabeth, N. J.
Myk. Vaicenavičius, 2 River St. Pl., W. Lynn, Mas.
Mike Šlapikevičius
Silver Creek P. O. NEW Philadelphia, Pa

VIENATINĖ LIETUVIŠKA DIDELĖ KRAUTUVĖ. Geriausių armonikų, skripkų, klernatų, koncertinių trubų ir daugybė visokių muzikališkų instrumentų. Puikiausių dziegorėlių, lenciugėlių, visokių gražių žiedų, laketų, spilkų, kolčikų, gerų britvų, drukavojamų mašinukių, albumų, revolverių, križių, ražančių, škaplerių, guminių literų, istorijų, dainų, pasakų ir visokių maldaknygių. Gražių popierų gromatų rašymui tuziną už 25c., 5 tuzinai už $1.00. Dailių atidaromų altoriukų ir pavinčiavonių siuntimui į Lietuvą. Atsiųsk savo tikrą adresą ir už 5c. markę, o apturėsi No. 3 Kataliogą su 450 paveikslų ir 1000 visokių naudingų daiktų. Aš gvarantuoju, kad mano tavoras pirmos kliasos o prekės pigesnės kaip kitur; orderius išsiunčiu greitai į .visus Amerikos, Kanados ir Anglijos kraštus. Kviečiu visus atlankyti su visokiais pirkiniais ir orderiais pas

K. VILKEWICH,

112 Grand St., St. Dep. D. Brooklyn, N. Y.

LIETUVIŠKAS DZIEGORMEISTERIS.

Parduodu tikro aukso laikrodelius, gvarantuojamus 25 metams. Lenčiugelius ir gražius žiedus. Armonikas ir visokius muzikališkus instrumentus, albumus su muzika, akuliorius, revolverius, britvas, pocket books vyrams ir moterims. Visokias knygas, ražančius, škaplierius, kryželius, taipos-gi turiu visokių vaistų. Visus tuos daiktus prieš Kaledasleidžiu už pusę prekės ir įkitus miestus siunčiu už pigiausias prekes. Mano adresas:

ANTANAS PUTIRSKAS,

144 W. Market Street, Scranton, Pa.

Tautieti! Jei reikia Tau statyti nauji namai, ar taisyti seni, tai žinok, kad tatai atliks kuogeriausiai kontrakterius MIKAS SLAPIKEVIČIUS, New Philadelphia Pa.

Naujas Telefonas 1005. Senas Telefonas 659.

Dr. Albert Kaufmanas,

—: GYDYTOJAS IŠ LIETUVOS. :—

Specijalistas visose ligose.

Gydo labiausiai užsisenėjusias vyrų, moterių ir vaikų ligas. Galima susikalbėti lietuviškai, lenkiškai, rusiškai ir vokiškai. Yra daktaru keleto lietuvių ir lenku kuopu Turi mašiną, su kuria galima matyti ir pažinti ligas kune, kaip per stiklą, užtai ligos yra tikrai ir greitai išgydomos.

Priima nuo 8 iki 10 val. išryto, nuo 2 iki 4 popiet, nuo 7 iki 9 vakare.

51 N. Washington St., Wilkes-Barre, Pa.

"DRAUGO"

SPAUSTUVE

NAUJAUSIA, DIDŽIAUSIA IR GERIAUSIA GREITAI ATLIEKA

ĮVAIRIŲ ĮVAIRIAUSIUS DARBUS

SPAUDINA PIGIAI

Konstitucijas, Plakatus, Tikietus, Užkvietimus ir Kitokius Darbus

RAIDĖS STATOMOS DIDELE—NAUJAUSIOJO PATENTO—MAŠINA "LINOTYPE"

ADRESUOKITE

"DRAUGAS"

314 E. Market St. Wilkes-Barre, Pa.

ADRESAI CENTRO VYRIAUSYBĖS SUSIV. LIET. RYMO-KAT. AMERIKOJE:

KUN. S. PAUTIENIUS prezidentas
P. O. Giradville, Pa.

JONAS RIKTERAITIS vice-prez.,
67 James St., Waterbury, Conn.

KAZYS KRUŠINSKAS seretorius,
457 — 17th St., Brooklyn, N. Y.

GABRYS LAIBINIS, izdininkas,
P. O. Box 135 Duryea, Pa.

Globėjai kasos:

JONAS VIERAITIS,
107 So. Harding St., Worcester, Mass.

KAZYS VAŠKEVYČIA,
186 Jefferson St., Newark, N. J.

KUN. V. VIZGIRDA knygius,
190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.

KUN. V. STAKNEVIČIA dvasiškas vadovas,
207 Adams St., Newark, N. J.

FABIOLĖ,

Garsi kardinolo Wisemano apysaka. Vertė Vytautas Kaina 1 doleris. Imantiems daugiau, kaip vieną egzempliorių, nuleidžiamas didelis nuošimtis.

Gaunama pas:

REV. V. VARNAGIRIS,
312 S. 4th St., BROOKLYN, N. Y.

OFFICEE NEW PHONE 37. RESIDENCE 1100.

LIETUVIŲ ADVOKATAS
JONAS S. LOPATTO.
47-48-49 Bennett Building, Wilkes-Barre, Pa.

Nauja Knyga—Biblija—arba šv. Raštas išleistas KUN. S. PAUTIENIAUS.

Tik vienas šitas šventaraštis yra katalikiškas.

Kaštuoja $2.00 ir 15c. persiuntimui
Adresas: REV. S. PAUTIENIUS,
GIRARDVILLE, PA.

MOKYKIMĖS PATIS.

Gramatika angliškos kalbos mokytis be mokytojo (apdaryta) **$1.00.**

Vaikų draugas arba kaip mokytis skaityt ir rašyt be mokytojo **15c.**

Naujas Budas mokytis rašyt be mokytojo **10c.**

Aritmetika mokytis rokundų be mokytojo su paveikslais (apdaryta) 35c. Pinigus siųskit per Money Order po šiuo adresu: **P. MIKOLAINIS,**
Box 62 NEW YORK CITY.

BEN. J. WMELEWSKI

—— NAUJAS TELEFONAS 1357. ——

Parsiduoda laivakortės ant geriausių linijų. Siūnčia pinigus į seną krajų greitai ir saugiai. Žemės ir Notarijaus dalykai taipogi daromi ernastis.

102 — 104 Sherman St. — — WILKES-BARRE, PA.